Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. T. Avasiloaie)
Dosarul nr. 3a-1101/24 (2-22186774-02-3a-23092024)

D E C I Z I E

22 ianuarie 2025 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru

Completul de Contencios Administrativ în componența:

Preşedintele completului, judecătorul	Sîrbu Victoria
Judecătorii	Braga Angela și Cașcaval Andrei
Grefier	Negrei Corina

examinând în ședință publică, apelul declarat de Ministerul Apărării al Republicii Moldova împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 20 martie 2024, adoptată în cauza de contencios administrativ, la acțiunea înaintată de Postica Serghei către Ministerul Apărării al Republicii Moldova, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, încasarea drepturilor financiare care au fost limitate în urma aplicării sancțiunii disciplinare și cheltuielile de judecată,

C O N S T A TĂ :

Pretențiile reclamantului:

La 21 decembrie 2022 Postica Serghei s-a adresat cu o acțiune în contencios administrativ către Ministerul Apărării al Republicii Moldova, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, încasarea drepturilor financiare care au fost limitate în urma aplicării sancțiunii disciplinare și cheltuielile de judecată.

În motivarea acțiunii depuse a indicat că, la data de 22.08.2022 a scos de pe teritoriul unității militare bunurile sale personale (chei de model URSS) care au fost puse într-o ladă şi o geantă. Bunurile au fost scoase de pe teritoriul unității militare în mână, fără a fi ascunse sau tăinuite sub careva forme.

La punctul de control şi trecere a fost întrebat ce are în ladă şi în geantă, la care a răspuns că sunt chei personale. Aceasta poate fi verificat pe camerele de luat vedere instalate în punctul de trecere.

După ce a pus bunurile materiale în mașină şi s-a întors pe teritoriul unității, la punctul de control se afla maiorul Doncenco Victor, care la momentul dat executa funcția de comandant interimar al Batalionului 22 de menținere a păcii „Căşti Albastre” şi a întrebat ce a scos de pe teritoriul unității. La întrebarea adresată a răspuns că sunt chei de model URSS şi sunt bunurile sale personale și l-a invitat să vină să le vadă la mașină. Dumnealui a refuzat, dar i-a comunicat să le aducă înapoi în unitate. Acestea au fost aduse înapoi şi depozitate în biroul nr. 7 din statul major al unității.

Maiorul Doncenco Victor a înaintat un raport în eșalonul superior pentru desfășurarea unei cercetări administrative. Menționează că maiorul Doncenco Victor fără a solicita careva explicații şi a verifica careva acte pe cazul dat pentru a clarifica situația şi a stabili dacă este comisă o încălcare, a înaintat un raport pentru a se desfășura o cercetare pe cazul dat.

În urma desfășurării cercetării administrative, a fost stabilit că cheile de model URSS sunt ale reclamantului şi scoaterea lor de pe teritoriul unității este legală şi nu încalcă cadrul legal de activitate a militarului, din motivul că în ordinul de sancționare nu e stipulat că a comis o ilegalitate la cazul dat. Dar cu toate acestea a fost sancționat pentru următoarele acţiuni:

1. Trecerea în categoria III a Lăzii de instrumente cu scule şi accesorii de model SUA. Trecerea în categoria III a fost efectuată în anul 2012 conform registrului de evidență care a fost prezentat în timpul cercetării. Menționează că, acțiunea dată nu a fost realizată de către reclamant, ci în anul 2012 conform documentelor.

2. Casarea neargumentată a mai multor chei şi instrumente. Conform documentelor de primire în unitate este stipulat că a fost primită lada de instrumente cu scule şi accesorii de model SUA, nimic mai mult şi prețul este indicat pentru lada de instrumente cu scule şi accesorii de model SUA. Casarea lăzii de instrumente cu scule şi accesorii de model SUA este efectuată de către Şeful Marelui Stat Major al Armatei Naţionale – comandant al Armatei Naţionale, cu vizarea şi verificarea de către toate structurile necesare pentru casare a bunului materiale. Menționează că, în actul de casare comisia unității militare a înaintat propuneri, nu au decis casarea bunului material.

3. Nerespectarea procedurii de casare de către maiorul Serghei Postica.

Menționează reclamantul că, nu deține asemenea împuterniciri de a decide referitor la casarea bunurilor materiale a unității. Bunurile materiale ce depășesc suma de 10.000 lei pot fi casate doar de Șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale – comandant al Armatei Naţionale.

Toate aceste acțiuni nu cad sub incidența art.5 lit. k) al Regulamentului disciplinei militare, care are următorul conţinut „k) să fie cinstit, corect, sincer şi principial”, pentru care a fost sancționat cu „mustrare aspră”.

În cererea de contestare din data de 10.11.2022 înaintată Ministrului Apărări, a solicitat să fie reexaminată cercetarea administrativă şi anularea ordinului cu nr. 086 din 04.11.2022 privind sancționarea pe cazul dat, dar a primit răspuns din partea Inspectoratului Militar precum că ordinul Șeful Marelui Stat Major al Armatei Naţionale – comandant al Armatei Naţionale 089/2022 este emis conform legislaţiei şi bazat pe cercetarea administrativă; Ministrul Apărării şi Şeful Marelui Stat Major al Armatei Naţionale – comandant al Armatei Naționale au autoritate disciplinară în fața militarilor din subordine, făcând trimitere la art. 15 din Regulamentul disciplinei militare şi ordinul Şeful Marelui Stat Major al Armatei Naţionale – comandant al Armatei Naţionale.

Toate aceste acțiuni denotă faptul aplicării sancțiunii disciplinare ilegal, cu încălcarea documentelor de conducere după cum urmează: încălcarea pct. 2 al Instrucțiunii privind modul de efectuare a cercetării administrative în Armata Naţională din OMA nr. 290 din 21.11.2002, prin care este încălcată procedura de desfășurare a cercetării, dispoziţiunea comandantului de desfășurare a cercetării administrative a fost înaintată pe cazul scoaterii bunurilor materiale de pe teritoriul unității militare, nu despre modul de casare a bunurilor materiale de către Șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale – comandant al Armatei Naționale; încălcarea pct. 6 al Instrucțiunii privind modul de efectuare a cercetării administrative în Armata Națională din OMA nr. 290 din 21.11.2002, prin care este încălcată procedura de desfășurare a cercetării, nu a fost stabilit dacă este comisă încălcarea prin scoatere a bunurilor materiale de pe teritoriul unității militare, cine este persoana care a comis încălcarea, care sunt consecințele aduse statului prin încălcare.

După studierea procesului verbal de casare a lăzii de instrumente cu scule şi accesorii de model SUA cu nr. 38/58 din 17.06.2022, pentru care a fost sancționat, a constatat că bunurile materiale au fost primite în unitatea militară în anul 2010, de categoria a II, ceea ce e indică că deja se aflau în folosință.

Lada de instrumente cu scule şi accesorii de model SUA a fost primită în unitatea militară doar în baza unui ordin de distribuție cu nr.43/68 din 20.04.2010, aceasta nu confirmă primirea în unitate a sculelor şi accesoriilor prezente în ladă, deci în unitate a fost primită doar lada, această acțiune duce la încălcarea procedurii de primire în unitatea militară a bunurilor materiale şi încălcarea prevederilor pct. 41 din OMA 170 din 27.07.2006.

Lada de instrumente cu scule şi accesorii de model SUA are termen de exploatare 4 ani conform OMA 304 din 26.11.2003.

În procesul verbal de casare a lăzii de instrumente cu scule şi accesorii de model SUA cu nr. 38/58 din 17.06.2022, comisia a dat propuneri de casare, dezmembrare şi scoaterea de la evidență a bunurilor materiale. Aceste propuneri cu ușurință puteau fi anulate de comisiile superioare care au verificat şi semnat acest

proces-verbal. În urma analizei procesului-verbal, se poate constata că, dacă s-a comis o abatere de la documentele de conducere, acestea au fost săvârșite pe data de 15.04.2022 de către toată comisia nu doar de maiorul Postica Serghei, care este sancționat disciplinar. Aceste acțiuni confirmă încălcarea art. 67 alin. (2) din Regulamentul disciplinei militare, depășirea termenului de aplicare a sancțiunii disciplinare.

În conformitate cu articolul 4 punctul 2 din Regulamentul disciplinei militare, disciplina militară înseamnă respectarea strictă şi exactă de către toţi militarii a ordinii militare şi a regulilor de comportare obligatorii prevăzute de legi, de regulamentele militare, de Codul de conduită profesională a militarilor prin contract, aprobat de către conducătorul structurii militare şi de alte acte normative ce reglementează îndeplinirea serviciului militar. Iar conform articolului 40 din Regulamentul disciplinei militare, în cazul în care militarul încalcă disciplina militară sau ordinea publică, comandantul (şeful) trebuie să-i amintească de obligațiile serviciului militar, iar în caz de necesitate, să aplice o sancțiune disciplinară. În limitele autorității disciplinare acordate, el are dreptul să aplice orice sancțiune care, în opinia sa, poate avea un efect educativ maxim asupra militarului care a comis încălcarea (abaterea).

Analizând aceste două articole, constată reclamantul că nu există nici o încălcare disciplinară în acțiunile descrise mai sus ce pot servi ca motiv de sancționare disciplinară a militarului şi aplicarea sancțiunii disciplinare.

Solicită reclamantul Postica Serghei, anularea ordinului Șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale - comandant al Armatei Naționale nr. 086 din 04.11.2022, încasarea din contul Ministerului Apărării a tuturor drepturilor financiare care au fost limitate în urma aplicării sancțiunii disciplinare ilegale şi cheltuielile financiare pe parcursul soluționării cazului dat.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 20 martie 2024, s-a admis parțial acțiunea în contencios administrativ înaintată de Postica Serghei.

S-a anulat ordinul Marelui Stat Major al Armatei Naționale al Ministerului Apărării al RM nr.086 din 04.11.2022, prin care maiorului Postica Serghei, șef S4 serviciul logistic – locțiitor șef stat major i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară „mustrare aspră”.

În rest, pretențiile cu privire la încasarea drepturilor financiare care au fost limitate în urma aplicării sancțiunii disciplinare, s-au declarat inadmisibile în temeiul art.207 alin.(1) și alin.(2) lit. f) Cod administrativ.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la data de 25 martie 2024 Ministerul Apărării al Republicii Moldova a declarat cerere de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 20

martie 2024, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea reclamantului să fie respinsă.

Termenul de declarare a apelului:

Potrivit art.232 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic.

Motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărîrii motivate.

Din materialele cauzei rezultă că, dispozitivul hotărârii instanţei de fond a fost pronunțat public la 20 martie 2024, apelul nemotivat fiind depus la 25 martie 2024, la data de 15 august 2024 a fost recepționată hotărârea motivată de către apelant, iar la data de 10 septembrie 2024 Ministerul Apărării al Republicii Moldova a depus motivarea apelului, astfel Colegiul constată că, apelul nemotivat și apelul motivat a fost depus în interiorul termenului legal.

Argumentele participanților la proces:

În motivarea cererii de apel a invocat apelantul Ministerul Apărării al Republicii Moldova argumente similare celor expuse în referința depusă în prima instanță la 03 martie 2023, indicând suplimentar că instanţa de fond nu a cercetat integral circumstanţele cauzei, nu a dat o interpretare justă a normei de drept, iar hotărârea nominalizată o apreciază ca neîntemeiată şi pasibilă anulării.

Comunică că, instanţa de fond a examinat selectiv şi eronat materialele dosarului administrativ. Astfel, examinând concluziile instanţei de fond, acestea se bazează pe prevederile art.65 al Regulamentului disciplinei militare, respectiv conform raportului cercetării de serviciu şi ordinului de sancţionare, instanţa a constatat că a fost omisă analiza şi constatarea gravităţii încălcării şi a gradului de vinovăţie.

Reiterează apelantul că, intimatul a fost sancţionat pentru ignorarea prevederilor art.5 lit. k) al Regulamentului disciplinei militare şi ducerea în eroare a eşalonului superior, prin înaintarea spre coordonare şi aprobare a procesului verbal nr.38/58 din 17.06.2022, cu înserarea datelor eronate şi nerespectarea prevederilor pct. 2, 8 şi 11 subpunct. 3 al Ordinului ministrului apărării nr.290 din 07.05.2019, despre aprobarea Instrucţiunii cu privire la casarea bunurilor în Armata Naţională, precum şi a pct.36 al Ordinului ministrului apărării nr.158 din 19.07.2002, despre punerea în aplicare a îndrumarului de stabilire a normelor privind durata de funcţionare (serviciu) până la reparaţii şi casare a autovehiculelor, mijloacelor asigurării de aerodrom şi de asistenţă tehnică a zborurilor aviaţiei.

Menționează că, cumulul de încălcări prevăzute de actele menţionate demonstrează evident că gravitatea este una avansată. Dealtfel, prin acţiunile sale de ducere în eroare a şefilor superiori, acesta a comis o abatere gravă a disciplinei

militare prevăzută pct.15 al Nomenclatorului încălcărilor (abaterilor), prevăzută de Ordinul ministrului apărării nr.220/2011, care, în esenţă, transpune dispoziţiile art.5 lit. k) al Regulamentului disciplinei militare.

Relevă că, instanţa de fond nu a luat în considerare importantele circumstanţe de fapt incluse în raportul cercetării administrative în care se elucidează că completul de scule şi accesoriile casate prin procesul-verbal nr. nr.38/58 din 17.06.2022 sunt în stare satisfăcătoare şi pot fi utilizate în continuare în proporţie de 80%.

Afirmă că, examinând procesul-verbal nr.38/58 din 17.06.2022 şi anexa nr. 1 la acesta, se constată că din lista completului 99% este defect, iar comisia a propus casarea bunurilor materiale şi scoaterea acestora de la evidenţă, ceea ce este o încălcare a Ordinului Ministrului apărării nr.290 din 07.05.2019, despre aprobarea Instrucţiunii cu privire la casarea bunurilor în Armata Naţională, făcând în acest sens apelantul referire la pct. 2 și 11 al Instrucţiunii.

Susține că, actul de casare a fost întocmit cu încălcarea prevederilor actelor normative și procedurilor departamentale ale Ministerului Apărării. Cu alte cuvinte, în fapt, intimatul a denaturat starea calitativă şi cea de uzură a setului de instrumente prin efectuarea înscrierilor corespunzătoare în documentele de casarea a acestor bunuri, care ulterior au fost prezentate eşalonului superior pentru aprobare. Scopul acestor acţiuni ar fi sustragerea bunurilor materiale din unitate şi înlocuirea lor cu instrumente defectate, de alt tip.

Consideră apelantul că, sancțiunea a fost aplicată corect, iar instanţa a concluzionat greşit că sancţiunea disciplinară aplicată nu poate fi calificată drept o măsură rezonabilă şi necesară în vederea atingerii scopului – obligaţia de a respecta disciplina militară (art.2 alin.(3) din Legea nr.52/2007).

Afirmă că, instanţa de fond prin concluzia menţionată s-a expus pe marginea oportunităţii aplicării sancţiunii. În acest fel, principiu oportunităţii şi discreţiei autorităţii publice în activitatea departamentală este reglementat în prevederile art.16, 137 şi art.225 alin.(1) ale Codului administrativ, şi subiect care ar urma a fi exceptate de la controlul judecătoresc.

Opinează că, instanţa de fond a ignorat prevederile art.40 al Regulamentului disciplinei militare, aprobat prin Legea nr.52/2007. Urmare a celor menţionate, consideră că şeful Marelui Stat Major al Armatei Naţionale, comandant al Armatei Naţionale, în virtutea funcţiei deţinute şi a normelor de drept enunţate, a fost pe deplin împuternicit în sensul dreptului discreţionar, de a aplica reclamantului sancţiunea disciplinară, coroborând prevederile actelor normative şi fapta săvârşită.

Indică că, conform cererii de chemare în judecată intimatul a solicitat de a încasa drepturile financiare de la Ministerul Apărării, solitare care a fost declarată inadmisibilă. Astfel că, hotărârea instanţei de fond impune obligaţia de anulare a actului administrativ Ministerului Apărării, însă conform circumstanţelor de fapt,

actul administrativ contestat (ordinul nr.086 din 04 noiembrie 2022) a fost emis de către şefului Marelui Stat Major al Armatei Naţionale, comandant al Armatei Naţionale. Or, Ministerul Apărării şi Marele Stat Major al Armatei Naţionale sunt autorităţi publice/persoane juridice de drept public distincte, fiecare dintre ele dispunând de capacitate de exerciţiu şi de atributele ale persoanelor juridice. Astfel, instanţa de fond a afectat drepturile şi obligaţiile unei persoane juridice neatrase în procesul judecării litigiului, fapt, care de la sine, reprezintă temei de casare a hotărârii judecătoreşti, în conceptul dispoziţiilor art.245[1] Cod administrativ.

În ședința instanței de apel, intimatul Postica Serghei nu a susținut cererea de apel, solicitând respingerea acestuia, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Apelantul Ministerul Apărării al Republicii Moldova în ședința instanței de apel nu s-a prezentat, deși a fost citat legal despre data, ora și locul examinării cauzei, astfel Completul a decis examinarea cauzei în lipsa apelantului în conformitate cu art. 239 alin. (2) Codul administrativ.

Aprecierea instanţei de apel:

Potrivit art.195 Codul administrativ, procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art.169–171.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, examinînd cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele decizii – respinge apelul.

Potrivit art.194 alin.(1) Cod administrativ, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

În conformitate cu prevederile art.231 alin.(2) din Codul administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Potrivit art.219 alin.(1) – (3) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

În corespundere cu prevederile art.221 alin.(2) din Codul administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Prevederile art.220 alin.(1) Cod administrativ, stabilesc că, obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art. 87–93.

Din conținutul art.93 din Codul administrativ, se stabilește sarcina probațiunii, potrivit căreia, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin.(1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sînt admisibile doar în baza prevederilor legale.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Astfel, instanţa de apel, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe, constată că aceasta urmează a fi menţinută, ori concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sunt în corespundere cu circumstanţele cauzei şi normele de drept material au fost aplicate corect.

Circumstanțele de fapt ale cauzei:

Din materialele cauzei se atestă că, prin pct. 4 al ordinului Marelui Stat Major al Armatei Naționale al Ministerului Apărării al Republicii Moldova nr.086 din 04.11.2022, pentru ignorarea prevederilor art. 5 lit. k) al Regulamentului disciplinei militare şi ducerea în eroare a eşalonului superior, prin înaintarea procesului verbal nr. 38/58 din 17.06.2022 spre coordonare şi aprobare, cu date eronate (neveridice) şi nerespectarea prevederilor pct. 2, 3, 5, 8 şi 11 subpunct. 3 al Ordinului Ministrului apărării nr. 290 din 07.05.2019, precum şi a pct.36 al Ordinului Ministrului apărării nr. 158 din 19.07.2002, maiorului Postica Serghei, şef S4 serviciu logistic-locțiitor şef stat major, în temeiul art. 57 lit. a) al Regulamentului disciplinei militare, i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară „mustrare aspră”. (f.d.8-9)

Contestația lui Postica Serghei a fost respinsă prin decizia Ministerului Apărării al Republicii Moldova nr. 16/604 din 25.11.2022.

Nefiind de acord cu ordinul de sancționare, Postica Serghei s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune privind anularea actului administrativ individual defavorabil.

Conform art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Conform art. 20 Cod administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Conform art. 39 Cod administrativ, (1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit. (2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Conform art. 189 alin. (1) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

Conform art. 10 alin. (1) Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art. 11 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, actele administrative individuale pot fi acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Instanța de apel statuează că, actul administrativ individual – pct. 4 al ordinului Marelui Stat Major al Armatei Naționale al Ministerului Apărării al Republicii Moldova nr.086 din 04.11.2022, constituie act defavorabil reclamantului.

Iar din analiza actului administrativ contestat, reieșind din solicitările înaintate, se atestă că acțiunea dedusă judecății este una în contestare conform art.206 Cod administrativ.

Conform art. 208 alin. (1) Cod administrativ, până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege.

Conform art. 209 alin. (1) Cod administrativ, acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia.

Completul judiciar atestă că, Postica Serghei este subiect de sesizare a instanței de contencios administrativ, a depus acțiunea în termen, iar acțiunea depusă nu este exceptată de la controlul judiciar, prin urmare motive de

inadmisibilitate a acțiunii în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) din Codul administrativ, la caz nu sunt, din care motive, instanța de fond corect a considerat acțiunea admisibilă și a purces la examinarea pe fond a acesteia.

Cu referire la cerințele reclamantului Postica Serghei, cu privire la încasarea drepturilor financiare care au fost limitate în urma aplicării sancțiunii disciplinare, Completul specializat reține că acestea au fost declarat inadmisibile în temeiul art.207 alin.(1) și alin.(2) lit. f) Cod administrativ, nefiind contestată în această parte hotărârea primei instanțe de către reclamant.

Fiind investită cu judecarea prezentei cauze, Judecătoria Chișinău, sediul Centru prin hotărârea din 20 martie 2024 a admis acțiunea în contencios administrativ a reclamantului Postica Serghei.

Completul judiciar constată că, hotărîrea instanței de fond este întemeiată, a fost adoptată cu aprecierea corectă a probelor administrate și aplicarea justă a normelor de drept material și procedural, reieșind din următoarele motive.

Potrivit dispozițiilor art. 5 lit. lit. c) și k) al Regulamentului disciplinei militare, aprobat prin Legea nr. 52 din 02 martie 2007, disciplina militară pune în faţa fiecărui militar următoarele obligaţii:

c) să respecte jurămîntul militar şi prevederile regulamentelor militare, să execute necondiţionat, întocmai şi la timp ordinele comandanţilor (şefilor), fiind responsabil de modul în care îndeplineşte misiunile încredinţate;

k) să fie cinstit, corect, sincer şi principial.

Conform art. 57 al Regulamentului disciplinei militare, aprobat prin Legea nr. 52 din 02 martie 2007, ofiţerilor li se pot aplica următoarele sancţiuni disciplinare:

a) observaţie, mustrare şi mustrare aspră;

b) prevenire despre necorespunderea parţială funcţiei;

c) retrogradare în funcţie cu o treaptă;

d) retrogradare cu un grad, inclusiv a coloneilor;

e) eliberare din serviciul militar înainte de expirarea contractului.

Conform art. 65 Regulamentului disciplinei militare, aprobat prin Legea nr. 52 din 02 martie 2007, *orice sancţiune disciplinară, ca măsură de întărire a disciplinei militare şi de educare a militarilor, trebuie să corespundă gravităţii încălcării (abaterii) şi gradului de vinovăţie*. La stabilirea tipului de sancţiune disciplinară şi a severităţii acesteia, se va ţine cont de caracterul încălcării (abaterii), de circumstanţele în care a fost comisă, de consecinţele ei, de comportamentul anterior al persoanei vinovate, precum şi de vechimea ei în serviciu şi de cunoştinţele pe care le posedă despre ordinea de serviciu.

Conform art. 37 Legea cu privire la statutul militarilor nr. 162 din 22.07.2005, (1) Toţi militarii, indiferent de gradul militar şi funcţia pe care o deţin,

sînt egali în faţa legii. Militarii poartă răspundere pentru săvîrşirea faptelor ilicite, luîndu-se în considerare particularităţile statutului lor juridic.

(2) Militarii, în dependenţă de gravitatea faptei săvîrşite, poartă răspundere disciplinară, administrativă, materială, civilă şi penală.

Astfel, Completul a reținut că prin actul administrativ contestat, reclamantului Postica Serghei i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară „mustrare aspră”, pentru fapta de prezentare spre coordonare și aprobare a procesului-verbal nr. 38/58 din 17.06.2022, care conținea date eronate, fiindu-i imputată încălcarea obligației prevăzute la art. 5 lit. k) din Regulamentul disciplinei militare, aprobat prin Legea nr. 52 din 02.03.2007.

Din procesul-verbal nr. 38/58 din 17.06.2022 de modificare a stării calitative și casare a mijloacelor tehnice a batalionului 22 de menținere a păcii „Căștile albastre”, rezultă că Comisia în componența: maior Postica Serghei – președinte a comisiei, locotenent major Sandu Ion, locotenent major Bulat Nichita, locotenent Mosoreti Olga, a formulat propunerea de declasare și trecere la pierderi a bunurilor (ladă cu instrumente cu scule și accesorii) (f.25-27 dosar administrativ)

Propunerea Comisiei a fost coordonată cu Șeful serviciului auto și blindate J4 al direcției logistică, locotenent-colonel Caragea Eugen, Locțiitorul șef J4 al direcției logistică (șef secție armament și tehnică militară) locotenent-colonel Pulbere Oleg, a fost prezentată spre aprobare de către Șeful J4 al direcției logistică, colonel Efros Adrian și aprobată de către Șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale, comandant al armatei, general de brigadă Ohladciuc Eduard.

Potrivit pct. 6 din raportul cercetării administrative, s-a constatat: Președintele comisiei maior Postica S. în comun cu membrii comisiei privind casarea bunurilor conform procesului-verbal nr. 38/58 din 17.06.2022 au ignorat în totalmente cerințele documentelor de conducere […] președintele comisiei și membrii acesteia urmau să distrugă bunurile casate conform ord. M.Ap. nr. 158 pct. 38 lit. d).

În acest context, persoana abilitată cu dreptul de a efectua cercetarea administrativă constată săvârșirea de către membrii Comisiei de casare a unor fapte, care contravin cadrului legal existent.

Din raportul de cercetare administrativă rezultă că propunerea privind aplicarea sancțiunii disciplinare a fost formulată doar în privința reclamantului Postica Serghei.

La fel, din dosarul administrativ rezultă că membrii Comisiei, Bulat Nichita, a fost trecut în rezervă la data de 20.06.2022 (f.49 dosar administrativ), Sandu Ion, a fost trecut în rezervă la data de 12.09.2022 (f.50 dosar administrativ) (deși la data respectivă derula cercetarea administrativă (fapt confirmat prin notele explicative, explicații de la Sandu Ion nu au fost luate), iar Mosoreti Olga a plecat în concediu prenatal și post natal (f.48 dosar administrativ).

La acest capitol, corect a statuat prima instanță că, deși există circumstanțe obiective care împiedică tragerea la răspundere disciplinară persoanelor vizate, membri ai Comisiei (încetarea raporturilor de serviciu/ suspendarea raporturilor de serviciu), cercetarea administrativă (în cadrul căreia au fost constatate pretinsele fapte care constituie abatere disciplinară) reprezintă o procedură administrativă din perspectiva dreptului administrativ, fapt care face aplicabil principiul proporționalității, fapt ce rezultă expres și din esența normelor specificate la art. 65 ai Regulamentului disciplinei militare aprobat prin Legea nr. 52 din 02.03.2007.

Conform art. 29 Codul administrativ, (1) Orice măsură întreprinsă de autorităţile publice prin care se afectează drepturile sau libertăţile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporţionalităţii.

(2) O măsură întreprinsă de autorităţile publice este proporţională dacă:

a) este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege;

b) este necesară pentru atingerea scopului;

c) este rezonabilă.

(3) Măsura întreprinsă de autorităţile publice este una rezonabilă dacă ingerinţa produsă prin ea nu este disproporţională în raport cu scopul urmărit.

Potrivit art. 225 Codul administrativ, (1) Instanţa de judecată nu este competentă să se pronunţe asupra oportunităţii unui act administrativ.

(2) Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreţionar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

a) şi-a exercitat dreptul discreţionar;

b) a luat în considerare toate faptele relevante;

c) a respectat limitele legale ale dreptului discreţionar;

d) şi-a exercitat dreptul discreţionar conform scopului acordat prin lege.

Astfel, în acest sens, Ministerul Apărării al Republicii Moldova, decide oportunitatea emiterii actelor administrative cu caracter individual. La rândul său, oportunitatea reprezintă dreptul de apreciere al organelor administrative, în cursul organizării și executării legii, prin care se asigură realizarea sarcinilor și a atribuțiilor lor legale, în conformitate cu mijloacele care corespund scopului legii.

Respectiv, dreptul discreționar al autorității publice nu poate fi exercitat în lipsa respectării principiului bunei credinţe şi diligenţe de care trebuie să dea dovadă orice autoritate publică, or, dreptul discreţionar nu permite desfăşurarea activităţii administrative arbitrare. Esenţa puterii discreţionare are drept bază marja de libertate lăsată la libera apreciere a unei autorităţi astfel ca în vederea atingerii scopului indicat de legiuitor să poată recurge la orice mijloc de acţiune în limitele competenţei sale, însă să acţioneze cu respectarea principiului legalității și al proporţionalităţii, iar soluția adoptată să fie în concordanță cu interesul public.

Cu toate acestea, reieșind din raportul cercetării administrative, precum și ordinul Ministerului Apărării nr. 086 din 04.11.2022 din perspectiva criteriilor menționate mai sus, se va reține că autoritatea pârâtă, contrar prevederilor art. 65 Regulamentul disciplinei militare, a omis să analizeze și respectiv, să constate gravitatea încălcării precum și să stabilească gradul de vinovăție al reclamantului.

Totodată, potrivit prevederilor art. 118 Codul administrativ, (1) Motivarea este operaţiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esenţiale de drept şi de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Din motivarea deciziilor discreţionare trebuie să poată fi recunoscute şi punctele de vedere din care autoritatea publică a reieşit la exercitarea dreptului discreţionar. Motivarea trebuie să se refere şi la argumentele expuse în cadrul audierii.

(2) Motivarea completă a unui act administrativ individual cuprinde:

a) motivarea în drept – temeiul legal pentru emiterea actului administrativ, inclusiv formele procedurale obligatorii pe care se bazează actul;

b) motivarea în fapt – oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreţionar, dacă este cazul;

c) în cazul actelor administrative defavorabile – o descriere succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: investigaţii, probe, audieri, opinii ale participanţilor contrare conţinutului final al actului etc.

(3) Motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual şi condiţionează legalitatea acestuia.

(4) Motivarea nu este obligatorie în cazul în care:

a) autoritatea publică admite o petiţie în totalitate fără ca prin decizia de soluţionare a ei să fie afectate drepturile sau interesele legitime ale altor persoane;

b) acest lucru este prevăzut expres de lege; sau

c) autoritatea publică emite acte administrative individuale de acelaşi fel într-un număr mai mare sau automatizat şi, conform circumstanţelor de fapt ale cazului în parte, nu se cere o motivare.

La acest capitol Completul evidențiază că, motivarea actului administrativ este un element esențial al statului de drept, având scopul de a garanta transparența, legalitatea și protecția drepturilor cetățenilor. Motivarea actului administrativ asigură conformitatea acestuia cu legea, iar furnizarea unei justificări clare limitează riscul luării unor decizii arbitrare sau abuzive, conferind transparență procesului decizional. Totodată, motivarea reprezintă un element esențial pentru formarea convingerii cu privire la legalitatea şi oportunitatea actului administrativ, constituind, totodată, o garanție a alegerii soluției optime de către autoritatea publică.

Prin urmare, Completul specializat consideră că autoritatea publică pârâtă la adoptarea sancțiunii aplicate lui Postica Serghei nu a motivat nicidecum realizarea dreptului discreționar în acest sens, precum și nu a apreciat proporționalitatea unei atare măsuri, or, în cazul în care autoritatea publică omite să își motiveze soluția, faptul respectiv poate trezi suspiciuni asupra realizării unei proceduri administrative arbitrare.

Prin urmare, instanța de apel a stabilit în raportul cercetării administrative precum și ordinul Ministerului Apărării nr. 086 din 04.11.2022 lipsește motivarea referitoare la circumstanțele constatate și prevederile legale, din care să se constate că încălcarea imputată reclamantului Postica Serghei este una proporțională sancțiunii aplicate, întrucât lipsa motivării complete condiţionează legalitatea acestuia în temeiul dispozițiilor art. 118 Codul administrativ.

Or, motivarea ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare nu se rezumă la enumerarea circumstanțelor de fapt stabilite și indicarea unor norme de drept, autoritatea publică având obligația de a raporta circumstanțele de fapt la normele de drept invocate, cu aprecierea corespunzătoare al gradului de vinovăție al subiectului reieșind din criteriile legale stabilite, obligație ce nu a fost respectată de către Ministerul Apărării al Republicii Moldova.

La caz, în instanța de apel consideră că aplicarea sancțiunii disciplinare – mustrarea aspră, este una neargumentată, or necesitatea aplicării acestei sancțiuni disciplinare nu a fost justificată, astfel realizarea dreptului discreționar presupune necesitatea respectării principiului proporționalității. Or, la aplicarea sancțiunii disciplinare, autoritatea publică trebuie să țină cont de gravitatea abaterii disciplinare comise și de circumstanțele obiective, criterii care nu au fost luate în considerație în situația din speță.

Astfel, având în vedere că, la adoptarea ordinului Ministerului Apărării nr. 086 din 04.11.2022, autoritatea publică pârâtă nu și-a motivat în modul corespunzător soluția, precum și nu a analizat-o adecvat sub prisma proporționalității, Completul specializat califică drept întemeiată concluzia primei instanțe cu privire la anularea actului administrativ menționat supra, or proporționalitatea în cazul în care autoritatea publică își exercită dreptul discreționar și motivarea actului reprezintă niște elemente ce condiționează legalitatea actului administrativ, lipsa acestora fiind un temei de anulare al acestuia.

La caz, Completul apreciază ca fiind eronate alegațiile apelantului, precum că instanța prin concluziile adoptate s-a expus asupra oportunității aplicării sancțiunii disciplinară în privința lui Postica Serghei, or se va reitera asupra faptului că condiția cheie ce urmează să o întrunească un act administrativ, atunci când autoritatea publică își exercită dreptul discreționar – reprezintă proporționalitatea măsurii adoptate, care nu a fost motivată de către pârât, iar în

acest sens instanța este în imposibilitate de a acorda o apreciere activității acestuia prin prisma respectării acestui principiu.

Astfel, apreciind în particular realizarea dreptului discreționar la emiterea actului administrativ de către Ministerul Apărării al Republicii Moldova, Completul specializat atestă că, la adoptarea ordinului nr. 086 din 04.11.2022, autoritatea emitentă nu a justificat realizarea scopului prin care a fost investită, iar condițiile cu privire motivarea actului nu au fost îndeplinite.

Cu referire la alegațiile apelantului Ministerul Apărării al Republicii Moldova, precum că în proces urma a fi atras Marele Stat Major al Armatei Naționale, întrucât ordinul în cauză a fost emis de către ultimul, Completul specializat apreciază critic aceste argumente întrucât ultimul nu deține personalitate juridică și corespunzător nu poate fi subiect distinct de drept.

Or, în conformitate cu prevederile art. 34 Legea cu privire la apărarea naţională nr. 345 din 25.07.2003, (1) Conducerea nemijlocită a Armatei Naţionale este exercitată de ministrul apărării prin intermediul Marelui Stat Major al Armatei Naţionale.

(2) Atribuţiile şi competenţele Marelui Stat Major al Armatei Naţionale sînt determinate de regulamentul acestuia, aprobat de ministrul apărării.

(3) Ministrul apărării este comandantul Armatei Naţionale.

(4) În cazul numirii în funcţia de ministru al apărării a unei persoane civile, şeful Marelui Stat Major al Armatei Naţionale devine concomitent şi comandantul Armatei Naţionale.

În concluzie, instanța de apel a constatat fără echivoc că este corectă concluzia primei instanțe cu privire la ilegalitatea actului administrativ contestat – ordinul Marelui Stat Major al Armatei Naționale al Ministerului Apărării al Republicii Moldova nr.086 din 04.11.2022, emis în privința lui Postica Serghei.

Trebuie de accentuat și faptul că, Colegiul specializat a ajuns la această concluzie și reieșind din faptul că, datorită atitudinii conștiincioase față de îndeplinirea obligațiunilor funcționale, credință Patriei și Jurămîntului militar, nivelul înalt al pregătirii profesionale și de luptă, precum și cu prilejul finalizării anului de instrucție 2022 - *prin ordinul nr.391 din 23.12.2022 (a se vedea f.d. 76, dosar administrativ) al şefului Marelui Stat major al Armatei Naționale, general de brigadă, Ohladciuc Eduard, s-a ridicat sancțiunea disciplinară aplicată anterior lui Postica Serghei, B22MP – mustrarea aspră aplicată prin ordinul ŞMStM nr.086 din 04.11.2022.*

Completul judiciar, analizând materialele cauzei, în raport cu motivele invocate în cererea de apel, constată cu certitudine că, soluția instanței de fond în partea contestată, este una corectă, întemeiată și fondată, iar cererea de apel este formală, declarată din simplul dezacord cu soluția instanței de fond, fiind

combătute integral prin constatările expuse supra, urmare a cărui fapt hotărârea instanței de fond se va menține.

Astfel, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru ajunge la concluzia de a respinge apelul declarate de Ministerul Apărării al Republicii Moldova şi a menţine hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu prevederile art.240 alin.(1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,

D E C I D E :

Apelul declarat de Ministerul Apărării al Republicii Moldova, se respinge.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 20 martie 2024.

Decizia cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Sîrbu Victoria

Judecătorii Braga Angela

Cașcaval Andrei